WASHINGTON D C

І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЛИСТОПАДА 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 15, 1961 No. 218. VOL. LXVIII

ЗНОВ ЗБІЛЬШИВСЯ НЕДОБІР В АМЕРИКАНСЬКІЙ ТОРГІВЛІ

ЗМЕНШИЛИСЯ ЧУЖИННІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЗДА І ЗБІЛЬШИВСЯ АМЕРИКАНСЬКИЙ ІМПОРТ

Вашингтон. — Департамент торгівлі турбується тим, що в третій чверті цього року, це значить від липня до вересня, платничий дефіцит ЗДА збільшився і виносив дещо більше, як 3 більйони в річному відношенні. Це значить, що в тому часі ЗДА видали більше долярів за кордон, ніж їх звідтам дістали. Цей платничий недобір в третьому кварталі виносив коло $800 мільйонів в річному відношенні. Річне відношення дістаємо таким способом, що число з одного місяця множимо через 12; коли ж говориться про квартал, то число з одного кварталу множиться чере 3. Торговельний дефіцит в третьому кварталі збільшився на 50% в порівнянні з другим кварталом ц. р. (місяці квітень - червень). Збільшення дефіциту постало з таких причин: 1) Американські фірми збільшили свій імпорт товарів із закордону внаслідок поліпшення економіки; 2) Зменшилися чужі інвестиції в цій країні внаслідок деякого погіршення економіки в Европі. Під час третього кварталу дещо збільшився відплив золота із ЗДА, якого відійшло за кордон вартости $145 мільйонів. В другій чверті була така сама золотова надвишка. Представники департаменту торгівлі передбачають, що в четвертій чверті цього року платничий дефіцит із закордоном буде менший, як в третьому кварталі. Але в найближчому році він знов може збільшитися, бо ріст американської економіки вимагатиме більшого імпорту. Послаблення економіки в Західній Европі і, можливо, в Японії також спричинити може зменшення закордонних інвестицій в цій країні. Але в половині 1962-го року вже можуть мати наслідки заходи уряду, щоб зменшити дефіцит в платничому бюджеті з закордонними країнами. Ці заходи — це збільшення американського експорту, можливість, що Західня Німеччина буде купувати більше військового виряду в ЗДА. В загальному справа дефіциту в платничому бюджеті ЗДА не є зла в порівнянні з попередніми роками, коли дефіцит виносив $3.900.000.000 (1960) і $3.700,000,000 (1959).

Кеннеді наказав збільшити засоби безпеки на летунських лініях

Ню Йорк. — Президент Кеннеді видав зарядження, щоб негайно почали випрацьовувати програму, щоб збільшити безпеку в повітряній комунікації. Головним пунктом цієї програми є те, що кожний літак, який є обнятий повітряною контролею, мусітиме мати радіовий передавач, так званий „бікон", який даватиме контрольному центрові кожночасну висоту літака. Ось головні пункти цього „Проєкту Бікон": 1. Всі літаки, що важать 12,500 фунтів або більше, мусять мати „бікон", щоб подавати висоту літака. 2. Літаки, що летять нижче від 8,000 стіп, матимуть обмежену швидкість. 3. Літаки в більших центрах будуть поділені на основі своєї швидкости, і стартуватимуть із різних коридорів на летовищах. 4. Плянують поліпшити апарати „бікон", щоб вони коштували тільки $500.

Конґресмен Алджер про атомовий арсенал ЗДА

Даллас, Тексас. — Конґресмен - республіканець Брюс Алджер із Тексасу, промовляючи в Клюбі нафтових інженерів, сказав, що ЗДА мають 40.000 атомової зброї на своєму складі, і що та зброя має силу 35 більйонів тонн вибухового матеріялу ТНТ. Він сказав, що виявлення цих чисел не може пошкодити безпеці цієї країни. З цього великого атомового арсеналу 16 більйонів тони можуть бути вжиті до негайної відплатної акції, якщо б зайшла така потреба. Щоб цю зброю транспортувати, ЗДА мають 6.000 керованих ракет і літаків, які можуть перевозити зброю меґатонової або кілотонової ваги. Конґресмен Алджер є членом Палатної Комісії Способів і Засобів.

Нові пробні експльозії змодернізують атомову зброю, — твердить ген. Бетс

Саваннаг, Джорджія. — Директор відділу атомової зброї при Комісії Атомової Енергії генерал бригади Остін В. Бетс, промовляючи на зборах Американського Товариства Інженерів, заявив, що нові пробні атомові експльозії матимуть велике значення для розвитку нової нуклеарної стратегічної і тактичної зброї. Ці нові пробні вибухи можуть дати нові несподіванки, подібні до тієї, яка дозволила була ЗДА збудувати першу далекосяжну ракету. Генерал Бетс сказав, що ЗДА зовсім не думають випробовувати „більші" бомби, тільки будуть „модернізувати" ті бомби, що вже існують. „Ми можемо продукувати чистіші і менше небезпечні бомби для цивільного населення", — казав генерал Бетс. Промова його була затверджена урядом. „Ми не знаємо, які несподіванки є перед нами, казав генерал, але ми знаємо, що в ділянці технології нуклеарної зброї можна зробити визначний поступ і то під стратегічним і тактичним оглядом".

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** в неділю 12-го листопада був на Службі Божій у Вашингтоні, а після того з дружиною і донечкою Каролайною вперше відлетів гелікоптером до Кемп Дейвід, де любили відпочивати президенти Айзенгавер і Ф. Д. Рузвелт.

● **Колишній президент Д. Д. Айзенгавер** 12-го листопада разом із дружиною приїхав автом до Вашингтону із Ґеттисбурґа, Па., і там всів до поїзду, щоб заїхати до Оґести в Джорджії, де має три тижні відпочивати.

● **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон прибув до Сан Франціско з Лос Анджелесу, щоб там зорганізувати базу для своєї виборчої кампанії в 1962-му році, коли він старатиметься про пост губернатора Каліфорнії. Ніксон відбуде численні конференції та промовляв на республіканському прийнятті.

● **Індійський прем'єр Неру**, подорожуючи по Каліфорнії, відвідав славне розвагове місце Дісиленд, в якому не міг бути прем'єр Хрущов, бо поліція не могла ручити за його безпеку в такому людному місці.

● **Славний летун** із першої світової війни Едвард В. Рікенбекер заявив, що ЗДА повинні виступити з Об'єднаних Націй і загострити відношення до СССР. Він сказав: „Ми можемо тільки зискати через те, і нічого не можемо втратити". ЗДА не сміють нічого боятися, бо „атомова зброя дає їм перевагу над чортівською монгольською філософією, званою комунізмом". Він є проти угодівства: „На милість Божу, воюймо, і згиньмо, але не даймо себе поневолити", — казав цей славний летун на зборах Ротарі Клаб.

В Нюарку відбувся ювілейний лемківський З'їзд у 25-річчя існування Організації Оборони Лемківщини

ЛЕМКІВСЬКИЙ З'ЇЗД В НЮАРКУ. — У першому ряді сидить, третій зліва, містоголова з'їзду Т. Корнофель, а дальше біля нього сидять ред. Ст. Женецький, п-і Софія Олесницька, голова з'їзду д-р Ярослав Падох, голова Організації Оборони Лемківщини І. Сквіртняньський, м. голова з'їзду проф. Б. Загайкевич, ред. Ю. Бесклд та ін.

Нюарк. — В останню суботу, 11-го листопада 1961 р. в Нюарку відбувся з повним успіхом ювілейний З'їзд лемків зі ЗДА і Канади, з нагоди 25-річчя їх єдиної національної лемківської організації у вільному світі. У з'їзді взяли участь умандатовані представники більшости відділів Організації Оборони Лемківщини, які приміщуються по більших містах ЗДА та покищо в єдиному Торонті, в Канаді. На терені ЗДА, а передусім Канади, йдуть заходи для дальшого поширення цієї організації. З'їзд відкрив голова ООЛ проф. Іван Сквіртнянський, після чого о. Григор Новак, з місцевої католицької парохії, відмовив молитву за успішний перебіг З'їзду. Дальшим ходом З'їзду керувала президія, до якої обрано д-ра Ярослава Падоха, як голову, проф. Богдана Загайкевича, Теодозія Вислоцького та Тимка Корнафеля з Шикаґа, як містоголов і Володимира Лесняка з Акрону як секретаря. Після обрання комісій та прийняття протоколу попереднього З'їзду управа звітувала про свою працю, яка обіймала різноманітні ділянки допомоги Лемківщині та лемкам, розпорошеним по чужих землях і тим нечисленним, що перебувають на своїй батьківській землі. Сотні пачок з харчами, одягом та ліками і десятки грошових посилок передусім учням трьох учительських семінарій в Польщі, де вчаться майбутні вчителі лемківських нащадків, гурткам культурної самодіяльности й українським сиротам — це було предметом муравлиної допомогової праці Організації та її відділів. Крім допомоги лемкам, Організація дбала про освідомлення своїх членів і ще більше збаламучених чужими братів-лемків, які досі перебувають у чужих таборах і Іванами без роду й долі вислуговуються чужим інтересам й то, як на глум, у вільній Америці. Головним засобом для цього був місячник „Лемківські Вісті", який вже четвертий рік пробивається крізь труднощі, в великій мірі завдяки наполегливості їх редактора Степана Женецького й адміністратора Юрія Ковальчика. До зовнішньої оборони Лемківщини слід зачислити меморіял, висланий Організацією, при співпраці УККА, до Об'єднаних Націй в справі поневолення Лемківщини. Звіти обіймали також справоздання з дуже успішної зустрічі лемків зі ЗДА і Канади, яка відбулася з великим моральним і матеріяльним успіхом 16 липня 1961 р. в Йонкерсі. Після прийняття звітів обрано нову Управу в складі: Іван Сквіртнянський (вдруге) — голова, ред. Юліян Тарнович, Тимко Корнафель і Юліян Котляр — містоголови, Василь Скомський — секретар, Степан Дудра — заст. секретаря, Михайло Фарбанець — фін. секретар, Теодор Вислоцький — касир, Методій Медюх — допомоговий референт, ред. Степан Женецький — редактор „Лемківських Вістей", Олекса Кобаса — орг. референт, Юрій Ковальчик — адміністратор газети, Андрій Скірка, Петро Русенко і Іван Хомко — члени Управи. Д-р Ярослав Падох голова, Іван

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ілюстровані репортажі Всч. о. Нарожняка про страждаючу Церкву в Україні викликають велике зацікавлення

Ню Йорк. — Від тижня в поодиноких українських громадах ЗДА і Канади виступає з автентичними ілюстрованими репортажами про Церкву в Україні всч. о. Зиновій Нарожняк, радник українського католицького екзарха Франції, Преосв. Кир Володимира, що приїхав до Америки як репрезентант свого Владики на інсталяцію ВПреосв. Кир Амврозія Сенишина на митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА та Преосв. Кир Йосифа Шмондюка на єпископа Стемфорду. Всч. о. Нарожняк, вдержуючи широкі міжнародні зв'язки, потрапив зібрати багатющий фактичний матеріял із стану обидвох Українських Церков в Україні та багато автентичних кольорових фотознимок з життя нашого народу, зокрема церковного життя. Залишаючись ще на короткий час у цій країні, всч. о. Нарожняк, за порадою багатьох, погодився поділитись своїм знанням з нашими громадянами, влаштовуючи в ряді громад відповідні ілюстровані доповіді. Упродовж останніх днів цього тижня такі доповіді відбудуться ще в Рочестері (16-го листопада), Сиракюзах (17-го листопада), та в Ютиці (18-го листопада). В найближчу неділю 19-го листопада, всч. о. З. Нарожняк матиме свою доповідь у великій залі Народного Дому в Ню Йорку, о год. 6-ій ввечері, а в понеділок, 20-го листопада о год. 7-ій ввечері доповідатиме, висвітлюючи оригінальні фотознимки, в Українському Народному Домі в Джерзі Ситі. Попереднього дня, в неділю 19-го листопада, о год. 4-ій пополудні в тій же залі Народного Дому доповідатимуть про свої враження з відвідин в Україні гол. предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір (англійською мовою) та п-ні Катерина Пелешок (українською мовою). Із цих трьох доповідей: п. Лисогора й п-ні Пелешок в неділю і всч. о. Нарожняка в понеділок громадяни Джерзі Ситі матимуть нагоду з найбільш достовірних джерел довідатись про теперішній стан та про життя наших земляків на Рідних Землях. Доповіді ці влаштовує Народний Дім. У вівторок, 21-го листопада о год. 7-ій ввечері всч. о. Нарожняк виступить в Народному Домі в Брукліні (північному).

Західня Німеччина не змінить своєї закордонної політики — заявив Аденауер

Бонн. — Конрад Аденауер і новий західньо - німецький міністер закордонних справ д-р Гергард Шредер заявили, що в західньо - німецькій закордонній політиці ні буде ніяких змін та що всі газетні плітки на цю тему є позбавлені всяких підстав. Зокрема, 86-літній канцлер Аденауер, промовляючи в останню неділю через радіо - телевізійну сіть, рішуче заперечив вісткам в закордонній пресі, наче б стан справ в західньо-німецькій державі виявляв її нестійкість, і тому наче б не можна покладатись на її закордонну політику. Західні коментатори пов'язують цю заяву Аденауера й Шредера з голосними в останніх днях вістками про сепаратні переговори західньо - німецького амбасадора в Москві д-ра Ганса Кролля з Хрущовим на тему „компромісового" полагодження справи Берліну, при чому різні газети, включно з „Ню Таймсом" звернули увагу на „бісмарківську" філософію Кролля, що Німеччина й Росія повинні поділитися сферами впливів в Европі, як дві найсильніші европейські держави. Аденауер заповів, що всі можливості полагодження Берлінської проблеми він переговорить з през. Кеннеді, але по суті нічого не виявив.

Рада Безпеки ОН не знає, як боротися проти хаосу в Конґо

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, розпочавши в понеділок 13 ц. м. наради в справі Конґа, відклала їх до середи, не маючи ясного уявлення, що властиво можна б рішити у справі такої дальшої акції в Конґо, яка зліквідувала б тамошній хаос, об'єднала розсварені провінції та не допустила до громадянської війни на велику мірку. Конґолійський міністер закордонних справ Жастен Бомбоко зажадав ствердження, чи Об'єднані Нації є безсильні, чи мають добру волю і рішення, тісно співпрацювати з центральним, визнаним Об'єднаними Націями, урядом Конґа. Окремо президент Конґа Жозеф Касавубу закликав Об'єднані Нації, щоб вони помогли закінчити сецесіоністичний і сепаратистичний рух найбагатшої конґолійської провінції Катанґа, без якої Конґо не може економічно існувати. Окрему проблему становлять европейські військові наємники на службі катанґського президента Мойсе Чомбе. Зрештою, процес хаотизації й розпряження поширився знову на провінції Східню, де знову перебуває її колишній прем'єр, комуніст Антуан Ґізенґа, і на провінцію Ківу, де конґолійські вояки розброїли та взяли „в полон" 11-х летунів із міжнародного війська ОН в Конґо. Сподіваються, що Рада Безпеки прийме в цьому тижні резолюцію, яка не казатиме нічого нового і не започаткує ніякої нової переломової акції ОН в Конґо.

Керівник корейської військової хунти прибув до Вашинґтону

Вашинґтон. — В понеділок дня 13 листопада прибув до ЗДА на 10-денні відвідини військовий голова південно-корейського уряду ген. Чунґ Гі Пак для відбуття розмов з представниками американського уряду. У Вашинґтоні він затримається три дні і в тому часі буде прийнятий президентом Кеннеді і конферуватиме з Діном Раском, державним секретарем ЗДА та іншими членами уряду. Розмови будуть торкатися головним чином мілітарних й економічних справ. Американська адміністрація ставилася початково з застереженням, а то й неґативно до військового перевороту в Південній Кореї і не хотіла його визнавати. Але ж діяльність очолюваної ген. Чунґом Гі Парком південно-корейської Найвищої ради національної відбудови переконала урядові кола в ефектовності нового режиму і в можливості успішного розвитку господарської і політичної відбудови Південної Кореї.

Німці заплатять відшкодування полькам, жертвам нацистського кацету

Варшава. — Західньо - німецький уряд погодився заплатити 73-ом полькам, які пережили звірства Равенсбріківського концентраційного табору, де вони служили за „досвідні кролики" нацистським лікарям і біологам, відшкодування від дол. 6.250 до дол. 10.000 на особу. Переговори в цій справі переводив Польський Червоний Хрест з західньо - німецьким урядом за посередництвом Міжнародного Червоного Хреста, але найбільше заслужився для цієї справи редактор „Сатардей Рев'ю" Норман Казенс, який спеціяльно зацікавився жінками, що впали жертвами або американських атомових атак на Ґірошіму й Наґасакі, або німецьких кацетів. Заходами того американського редактора перевезено до ЗДА в 1958 році 27 таких польських жінок та в 1958 р. ще дальших вісім: всі вони переходили в Америці лікування, в якому були заанґажовані спеціялісти хірурги, психіятри, дентисти й ін. На тих жінках нацистські „експериментатори" переводили операції з ампутаціями здорових частин тіла та перещеплюванням їх іншим, з впорскуванням ґазоліни і випробовуванням різних повільних вбивчих ліків і т. д. Поруч з тією згодою західньо - німецького уряду, концерни Круппа і „І. Г. Фарбеніндустрі" погодились заплатити відшкодування тим полякам, які були вивезені з Польщі на примусові роботи в тих фабриках за останньої війни. Західня Німеччина не має дипломатичних взаємин з Польщею, але ставиться до Польщі краще, як до всіх інших сателітських країн.

Українці мали свій вечір на міжнародній жіночій виставі

Ню Йорк. — Минулої суботи, 11-го листопада, українці мали свій вечір на популярній Міжнародній Жіночій Виставі, що відбувається тут уже від років у великій залі Арморі при Парк Евню і 34-ій вулиці. Вечір з відповідною мистецькою програмою приготовили пані з Союзу Українок Америки, які також влаштували відповідний український кіоск упродовж всієї вистави. Українська програма відбулася о год. 7-ій ввечері в приявності великої кількости гостей, українців і не-українців. Відкрила програму коротким вступним словом українською мовою голова Українського Вистaвового Комітету п-і Катерина Пеленюк, а програмою проводила, даючи вияснення англійською мовою п-і Леся Різник. Представниця загально - американського Виставового Комітету передала нашій цьогорічній красуні Марті Книш пам'яткову срібну бранзолетку, а минулорічна наша королева краси Керол Будиґан передала їй корону. В мистецькій програмі виступали танцюристи під проводом п. Романа Петріни та смичкова оркестра Українського Музичного Інституту під проводом проф. Вол. Цісика. Програму закінчено співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

АМЕРИКА Й АНГЛІЯ ПРОПОНУЮТЬ МОСКВІ ВІДНОВИТИ АТОМОВІ ПЕРЕГОВОРИ

Москва. — Совєтський уряд дістав в минулий понеділок 13 листопада спільну ноту з пропозицією відновити 28 ц. м. переговори про підписання договору про припинення всіх дальших ядрових експериментів. Англо - американська нота нав'язує до формальної постанови, за якою Женевську атомову конференцію, яка тривала від 30 жовтня 1958 року, ніби не закінчено, а перервано 9 вересня ц. м. на час тривання атомових дебат в Об'єднаних Націях. Англо-американська нота стверджує, що ті дебати в ОН закінчились і ніщо не стоїть на перешкоді відновити Женевську конференцію. Генеральна Асамблея у своїй резолюції з 9 листопада ц. р. закликає атомові держави до відновлення переговорів про припинення ядрових експериментів та вимагає від них скласти звідомлення в цій справі до 14 грудня ц. р. Водночас, в окремій заяві державного департаменту ЗДА стверджують, що відновлення атомових переговорів не буде сполучене знову з добровільною і неконтрольованою мораторією на ядрові досліди, бо таку мораторію, що її ЗДА й Англія добровільно проголосили з відкриття Женевської конференції, Совєти підступно зламали, підготовлюючись крадькома до нової серії атмосферичних детонацій, що її й перевели, почавши від 1 вересня ц. р. Англо-американська нота не має виглядів на успіх — заявляють пресові коментатори, бо совєтський представник Семьон Царапкін заявив був відразу в Генеральній Асамблеї ОН, що Совєти не підпорядкуються згаданій резолюції з 9 ц. м., бо вони стоять на становищі, що припинення ядрових експериментів є тісно зв'язане з загальною проблемою міжнародного роззброєння. Якщо — мовляв — буде переведене генеральне і тотальне міжнародне роззброєння із знищенням всіх складів ядрової зброї, то автоматично відпадає потреба будь-яких ядрових експериментів. Все ж, ЗДА й Англія хочуть уточнити вину Совєтського Союзу, коли він вічно говорить про свої миролюбні заміри і міжнародне роззброєння, а не хоче навіть переговорювати про договірне й контрольоване припинення ядрових експериментів, проти яких є ціла світова опінія. ЗДА переводять рідкі підземні експерименти, але през. Кеннеді дав доручення приготовити передумови для можливих таких атмосферичних атомових вибухів.

Альжирські політичні в'язні у Франції ведуть голодівку

Париж. — Мохаммед Бен Елла, один із лідерів альжирсько - арабських націоналістів, схоплений французами ще в 1956 році разом з двома іншими арабськими провідниками, веде від 1-го листопада голодівку на знак протесту проти в'язничних обмежень. Разом із ним голодують не тільки два згадані інші його товариші, але й 2.000 альжирських арабів у французьких в'язницях. Бен Еллу й його двох товаришів, стан здоров'я яких дуже погіршився, перевезено з в'язниці до шпиталю. Провідники альжирського національного руху поставили за передумову відновлення офіційних переговорів з Францією — звільнення Бен Елли. Тимчасом в самому Альжирі продовжується подвійна терористична акція: альжирських арабів проти французької адміністрації й колоністів та французьких правих націоналістів проти режиму де Голя і проти арабів. В минулу неділю вбито скорострільним вогнем з проїжджаючого авта мусульманського сенатора до французького парляменту 61-літнього посадника одного альжирського міста, Саляха Бенасера. У Парижі арештовано 30-ох провідників арабського підпілля й сконфісковано дол. 600.000 їх революційного фонду. Знову ж в Альжиру вбито вже четвертого поліційного комісаря. Шанси на порозуміння між французьким урядом і альжирськими арабами знову впали.

У Португалії відбулись парляментарні вибори — з одною листою

Лісбона. — В минулу неділю відбулись в Португалії парляментарні вибори, з яких ніби дуже вдоволені теперішні правителі тієї країни та які проте дискредитують її перед демократичним Заходом. На тиждень перед виборами 85 кадидатів опозиційної зблькованої листи, демократи, ліберали й республіканці, зреклися своїх кандидатур та звернулись до громадянства з закликом бойкотувати вибори. На кілька тижнів перед виборами уряд виарештував багатьох опозиційних діячів і звільнив їх у дні виборів. Сподіваються, що внаслідку публічного заклику до бойкотування виборів та вимоги демократизації устрою, найменше 20 опозиційних діячів стануть перед судами. Більше мільйона португальців взяли участь у виборах. Уряд твердить, що голосувало 70% управнених, ото ж заклик опозиції нібито не мав успіху. Насправді неможливо провірити правильність урядових проголошень. Таким чином всі 130 парляментарних послів будуть належати до табору диктаторського прем'єра Олівейри Салязара.

У СВІТІ

● **Конґолійське військо**, підлегле центральному урядові Конґа, зайняло в минулому тижні місто Альбертвіль в провінції Катанзі, що її „президент" Мойсе Чомбе проголосив був сепаратну від Конґа державність. Катанґська залога міста втекла, тому не було бою. Це перший успіх конґолійців після того, як катанґці за яких 10 днів раніше відперли з своєї території конґолійців, що вмаршували туди від сторони провінції Касай. Після того конґолійці зробили погром білих з столиці Касай.

● **Англійська преса** щораз прихильніше ставиться до ідеї перенесення до Західнього Берліну або всю централю Об'єднаних Націй, або бодай різні їх установи. Воно ґарантувало б свободу Західнього Берліну і його економічний розвиток, з другого ж боку посередньо закріплювало б поділ Німеччини, бо 103 держави, члени ОН, мусіли б рахуватися з Східньою Німеччиною, через територію якої треба переїздити, щоб з будь - котрої сторони дістатися до Західнього Берліну.

● **Південно - в'єтнамські військовики** твердять, що на території сусідньої „невтральної" Камбоджі є кругло 6.000 військово зорганізованих комуністичних партизанів, які із тамошніх 6-х баз роблять партизанські випади на південно - в'єтнамську територію.

● **В Совєтському Союзі** є найвищий відсоток вдів у всьому світі. До року 32 чоловіків і жінок в СССР є більш-менш стільки само, зате у вищих річниках жінок є на 20 мільйонів більше, як чоловіків. Найбільший відсоток у тій надвищці становлять вдовиці — по знищених большевицьким режимом чоловіках з усіх суспільних верств.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Загин або рятунок

Індійський прем'єр Джавагарлал Неру виступив минулої п'ятниці в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй з великою промовою, в якій заперечив, начебто світ стоїть перед дилемою „війна чи мир". Зате він твердив, що дилемою, перед якою вперше за всю свою історію опинилося людство, є — „загин чи рятунок". Атомову війну Неру утотожнює з загином людської цивілізації, з фізичним винищенням цілих країн та народів, і тому вимагає категорично, в інтересі продовження існування людського роду, мирної розв'язки всіх існуючих проблем, які породжують міжнародну кризу. Послідовно, Неру вимагає „співіснування", як єдиної антитези не війни, а загину світу і його мешканців.

У гарячому закликові до миру, який мусів зворушити слухачів в залі Об'єднаних Націй і спонукати їх влаштувати старенькому державному діячеві, творцеві й ідеологові Республіки Індії, манифестаційну овацію, були все ж поважні недоскази. І ці недоскази ставлять величний заклик під знак запиту з погляду можливостей практичної його реалізації. Так ось Неру промовчав факт існування імперіялістичної російської політики, що їде нині на коні месіяністичної комуністичної ідеології, і не дав відповіді на найголовніший сумнів, що над ним сушать собі голови всі державні мужі й дипломати вільного світу: як відперти постійний і безперервний наступ того комуністичного імперіялізму, щоб не стати його жертвою внаслідок свого угодівства і щоб водночас вминути війну? Неру твердив найрішучіше, що не сміє бути війни, бо війна — це загин усіх воюючих. Це правда, але як переконати Москву і Пейпінг, щоб вони відмовилися від своєї цілі, яку раз-у-раз проголошують та реклямують і до якої вперто й послідовно прямують — знищити демократичну систему в усіх вільних країнах і заволодіти цілим світом?

Неру, як слушно ствердив президент Кеннеді, цінить свободу людини так, як малохто інший у світі. Але водночас вкорінена в його світогляді ґандівська філософія пасивного спротиву — мирного протиставлення злу — з виключенням насильних засобів, послідовно робить з індійського прем'єра пацифіста, близького до англійських пацифістів, які одверто признають, що краще бути червоним, як мертвим. А втім, Неру не є послідовний: бо коли китайські комуністи загорнули три роки тому 12.000 кв. миль індійської території в Гімаляйських горах і актуальною стала небезпека дальшої їх інвазії, то Неру проголосив готовість боронити індійську територію та свободу, збройно протиставлячись Пейпінґові. Але, як всі азійсько - африканські діячі, він має дуже обмежене зрозуміння для тієї дійсної загрози збоку російського большевизму, що її відчувають західньоевропейські та північноамериканські країни.

Промова Неру була виголошена на невідповідному форумі. Вона мала бути задресована не до членів Генеральної Асамблеї ОН, серед яких представлені тільки десять комуністичних країн, а до компартії СССР з її Президією і Секретаріятом, себто до тої большевицької кліки, яка держить світ у перманентній кризі і доводить його над берег війни. Якщо світові загрожує загин від атомової війни, то тільки й виключно з вини большевицького імперіялізму. І коли вибухне світова війна всупереч слушним арґументам, що їх навів Неру, то тільки тому, що понад прив'язання людини і народів до життя існує прив'язання їх до — свободи. Індійський прем'єр, який високо цінить свободу людини й народу, промовчав цю проблему у своїй промові. Він говорив тільки про життя, тільки про фізичне існування, і лякав тільки фізичним загином. Це найбільша прогалина в заклику того державного мужа - філософа, який напевне знає, що життя в неволі — не має вартости.

А тюрми й далі повні

Ще не пролунали голоси промовців на 22-му з'їзді КПСС, урочисті запевнення хрущовських чекістів, що тепер змінилися часи, що вони, чекісти, дивляться вже „з чистою совістю в очі партії, в очі совєтського народу", не маючи потреби переслідувати чи карати когось за політичні злочини так, як це було в період культу Сталіна, бо тепер, мовляв, уся діяльність совєтських органів безпеки спрямована тільки на виправлювання „політично неправильних вчинків", — а вже світова преса занотувала нові факти совєтських репресій супроти представників жидівського населення в СССР. Подані західніми пресовими аґенціями повідомлення про судові процеси у Ленінґраді і Москві, які відбулися в першій половині жовтня ц. р. і у висліді яких засуджено на довгоречинцеві кари в'язниці шість жидівських діячів, знайшли частинне потвердження вже і в совєтській пресі. Згідно з повідомленням „Ленинградської Правди", в Ленінґраді засуджено 60-літнього О. Печерського на 12 років тюрми, Н. Каганова — сім років і Е. Динкіна — на 4 роки за те, що вони нібито передавали під час релігійної відправи в синаґозі . . . шпигунський матеріял представникам ізраїльської амбасади.

Політичні процеси відбуваються по всій території Совєтського Союзу. Судять українців, грузинів, білорусів і представників інших національностей, пришиваючи їм шпигунство, спекуляцію, бандитизм, дармоїдство. Згідно з проголошеними цього року спеціяльними указами, людей розстрілюють, засуджують на тюремне ув'язнення, на важкі роботи в концентраційних таборах, щоб знищити будь-який прояв опозиції та спротиву. Совєтська преса друкує щораз частіше повідомлення про збройні виступи проти влади, підтягаючи їх звичайно під хуліґанство та бандитизм. Коротко кажучи, тюрми знову повні.

Але водночас із цим не треба забувати, що не опорожнилися ще совєтські концтабори із в'язнів, засуджених в період „культу особи Сталіна". „Амнестії" 1953 і 1955 років охопили тільки в'язнів із малими вироками, тільки тих, що були засуджені на 5 чи 10 років. Усі ж ті, що були засуджені на кару смерти й „уласкавлені", всі ті, що мали кару понад 10 років, перебувають у великій кількості ще й далі по тюрмах і концтаборах, не зважаючи на всі „десталінізації" та „реґабілітації". Таких в'язнів нараховують ще майже мільйон осіб, і факт дальшого їх перебування по в'язницях добре відомий всім тим українцям, що мають між ними своїх рідних і знайомих. Тому не відповідають правді не раз виголошувані твердження Хрущова, що в Совєтському Союзі вже немає політичних в'язнів, як також незгідні з дійсністю запевнення керівника Комітету Державної Безпеки А. Шелепіна, що очолювані ним органи безпеки обмежили свою діяльність тільки . . . виправлюванням злочинів, заподіяних у висліді „політичної незрілости чи легкодушности", запевнення, заперечені, зрештою, ним самим у дальших уступах його промови, коли він говорив про конечність застосовувати якнайсуворішу кару супроти „паразитарних елементів" — хуліґанів, хабарників, дармоїдів та наклепників" і насиланих буцімто із Заходу до СССР шпигунів.

Компартія і її „караюча рука" КҐБ ставляться поблажливо тільки у відношенні до партійців та „безпартійних большевиків". Проявляють же вони цю „гуманність" не тому, що самі змінилися після смерти Сталіна, але для того, щоб прикрити свої власні злочини й забезпечити себе на випадок якоїсь зміни в проводі партії чи режиму. Доля ж звичайних людей, загалу підсовєтського населення для них байдужа. Пересічні громадяни можуть далі жити в неймовірних злиднях і далі заповнювати тюрми та концтабори, постачаючи державі дешеву робочу чи точніше невільницьку силу.

Іван Кедрин

МОЖЕ КРОК ДО САНАЦІЇ

Після кількаразового відкладання остаточно скликано 5-ту сесію Української Національної Ради на 17-го листопада і Президія УНРади розіслала численні запрошення членам і гостям. Останній раз відкладено сесію з уваги на переговори, що велися з Організацією Українських Націоналістів з-під стягу полк. А. Мельника. Ці переговори закінчились позитивним вислідом, і ОУН полк. А. Мельника заявила про свій поворот до УНРади. Хоч подробиці цього домовлення ще не відомі, самий факт поширення рямців УНРади надзвичайно позитивний. Український загал у вільному світі віддавна заступав думку про потребу, ба, про життьову необхідність якнайширшої консолідації всіх конструктивних українських суспільно-політичних сил для добра спільної визвольної справи. Затяжна міжнародна криза, що приспішила перегони у збросні двох могутніх військово - політичних бльоків, на які поділений сучасний світ, ставить перед відповідальними керівниками української громади поза Україною імперативну вимогу — відсунення набік усіх моментів партійного й персонального характеру та санування відносин в УНРаді під кутом необхідности одного, авторитетного й активного українського політично - репрезентаційного центру.

Приступлення до УНРади одної з трьох груп, на які розкололась колись одностайна Організація Українських Націоналістів, подає добру надію, що закінчився процес партійно - політичної „парцеляції" і почався процес „комасації". Хоч міжнародна криза з зародками можливости нової війни існує не віднині і хоч внутрішні українські відносини від довгих років нездорові, проте добре сталося, що в комунікаті ОУН про рішення приступити до УНРади стверджується: „. . . Ситуація вимагає від нас, українців, скупчення всіх сил в один суцільний фронт з одним політичним центром, щоб втримати порядок в українській еміґрації та протиставитися загрозливо - підступним наступам Москви, чи легковажному і небезпечному трактуванню української проблеми деякими міжнародними чинниками".

Треба висловити побажання, щоб 5-та сесія УНРади проходила саме під кутом нинішньої міжнародної ситуації, яка вимагає щонайбільшої одностайности українського фронту. Тільки при цій передумові можна буде переводити політичну, організаційну і психічну підготову української вільної громади на всі найгірші можливості, що їх не виключає міжнародна криза. Чітке сформулування української політичної концепції для нас самих і для всього зовнішнього світу є одним із найперших завдань Державного Центру УНР на чужині, які стоять високо понад усіма вужчими партійними міркуваннями та розграми. Треба побажати 5-ій сесії УНРади, щоб вона проходила по лінії такого братолюбія, яке буде виявом не сантиментального гасла „де згода в сімействі", а виявом державно - політичного розуму.

Відсутність будь-якого представництва українського націоналістичного табору в Українській Національній Раді, після виступу з неї групи пок. Ст. Бандери і полк. А. Мельника, була болючим ударом не тільки для самої установи УНРади, але й для ідеї українського представництва, а тому й для престижу всього українства у вільному світі. Арґументи, що їх Ст. Бандера подавав у своїй статті з 1948-го року про потребу й доцільність приналежности ОУН до УНРади — нині ще актуальніші і вартісніші, як були 13 років тому. Тож треба висловити надію, що за ОУН полк. Мельника підуть і дві інші націоналістичні групи, в першу чергу та група, популярно відома як УГАВР, яка устами своїх авторитетних представників деклярувала своє принципове „кредо" на позиціях Української Народної Республіки і кількакратно переговорювала про приступлення до УНРади. Кожне поширення рямців УНРади на нові конструктивні сили — бажане і корисне. Коли це поширення причиниться до санації відносин в Державному Центрі УНР на чужині і той центр здобуде через те на повазі у своїх і чужих — це буде видатна подія в українському житті.

Ця санація може йти двома шляхами: або реформою структури Державного Центру, що її встановлено у 1948 році, повним замиренням між існуючими фракціями УНРади і щойно потім поширенням її рямців, внаслідку скріплення її авторитету, — або шляхом присднання дальших членів УНРади та налагодження праці вже разом з отими новими членами. Річ не в методах, а в цілі. Можливо, що треба буде ввести нових людей до УНРади, щоб розв'язати ті різні проблеми, які її розсаджували зсередини. — Можливо, що самий факт поширення рямців УНРади на фракцію ОУН полк. Мельника стане гаслом для втихомирення дотеперішніх палких суперечок, між якими питання персональної обсади керівних становищ грало не останню ролю. Відкиньмо сумніви, що їх підносять скептики, чи просто противники УНРади, які вбачають у приступленні ОУН полк. Мельника нову міжпартійну гру задля запевнення аритметичної більшости в УНРаді та підходім до справи з ширшого становища: якщо більшість в будь-якій демократичній установі є дійсна, а не фікційна, якщо та більшість в даному випадку репрезентуватиме дійсно дуже поважні групи української громади у вільному світі з різних світоглядових середовищ, то це буде явище позитивне.

Автор цих рядків різко критикував відносини в УНРаді в останніх роках. Але це була критика доброзичлива, під кутом допомоги в санації тамошніх відносин, а не в нищенні установи, потрібної для української визвольної справи. Не було теж у тій критиці ніяких моментів персональної натури. І коли приходить з Мюнхену вістка позитивна, корисна, то треба її привітати і ствердити, що в останніх тижнях підготова до 5-ої сесії УНРади пішла кращим та правильнішим шляхом. Добре сталося, що закинено думку про її розв'язання, добре сталося, що відновлено переговори між давніми фракціями і що надано консолідаційному гаслу реальніших форм. Очевидно, сьогодні ще не можна говорити про санацію відносин у Державному Центрі УНР на чужині, як про доконаний факт. Але думаємо, що почуття відповідальности, відданість українській державній справі та відчування всезагальної публічної української опінії у вільному світі, яка хоче впорядкованих відносин у політичній верхівці, що всі ці моменти скажуть провідникам УНРади гідно й успішно перевести нову сесію.

М. Чировський

НА ГОСПОДАРСЬКИХ ОБРІЯХ

Хоч господарський процес на американських ринках продовжує невпинно наростати, останнім часом виявились деякі познаки сповільнення його темпу, що приписується частково недавнім страйкам в автомобільній промисловості, а частково зменшенню державних видатків на оборону і обниженню приватних капіталовкладів у народне господарство. З другого боку, не зважаючи на це сповільнення, кошти прожитку не перестають підвищуватись, що спричиняє постійну, хоч і дуже незначну, інфляцію доляра.

У зв'язку з неґативними тенденціями американського платничого балянсу закордонні експерти заповідають в недалекому майбутньому глибокі фінансові труднощі в ЗДА, втечу доляра і відплив золота. „Ю. С. Нюс енд Ворлд Ріпорт" провів інтерв'ю із секретарем скарбу Діллоном, щоб довідатися про офіційне становище уряду в цій справі. Діллон у своїх відповідях кореспондентам накреслив оптимістичний образ фінансового положення Америки, заперечуючи передбачення закордонних експертів. Його завваги можна зреасумувати в таких точках:

Поперше — ринкова позиція доляра сильна, і він далі є основною валютою в міжнародній економіці.

Подруге — експортова надвишка в торговельному балянсі ЗДА дає можливість оптимістично дивитися в майбутнє, хоч положення в найближчих місяцях може дещо змінитися на гірше. Тут мають значення передусім довір'я до уряду і психічна рівновага громадянства, що уможливлять успішно перебути фінансову напругу.

Потретє — підсилена співпраця з европейськими країнами, як один із засобів зарадити лихові. І дійсно, минулого тижня Англія обнизила стопу свого редисконта, щоб зменшити притягальну силу англійського ринку у відношенні до закордонних, зокрема американської, валют і золотих резерв.

Почетверте — беручи під увагу можливість збільшення закордонних видатків внаслідок політичної напруги, Діллон заявив, що уряд намагатиметься збалянсувати видатки поширенням експорту. Ніяких державних обмежень і контролі закордонної торгівлі та фінансових операцій не передбачається.

Поп'яте — Діллон признав, що наростаюча економічна потуга Европейської Господарської Спільноти являтиме собою дуже сильного конкурента, і тому для ЗДА буде дуже важливим вдержати в Европі доступ для своїх товарів.

Пошосте — у зв'язку із наростаючим волюменом західньоевропейської торгівлі із комуністичним бльоком, Діллон заявив, що тут нічого боятися, бо хоч ця торгівля і наростає, але становить вона лише 2 відсотки міжнародного балянсу Західньої Европи, отже нема небезпеки, що торговельні інтереси західньоевропейських країн попадуть у залежність від СССР та його сателітів.

У цій хвилині ще важко сказати, хто має рацію — закордонні експерти, які заповідають для Америки серйозні фінансові турботи, чи офіційні американські кола, які мають більше оптимістичний погляд на це питання.

Тим часом проблема міжнародної економіки жваво дискутується. І так, останнього тижня державний підсекретар у господарських справах, Джордж Болл, накреслив широкі пляни лібералізації міжнародної економічної політики ЗДА через надання Президентові широких повноважень для обниження тарифів і усунення перепон для широкої міжнародної господарської співпраці. Це був би значний крок уперед в справі забезпечення інтересів ЗДА на ринках Европейської Господарської Спільноти, а тим самим і поширення дотеперішніх принципів, що лягли в основу т. зв. двосторонніх торговельних договорів.

Колишній державний секретар Гертер з адміністрації Д. Айзенгавера і колишній державний підсекретар в економічних справах, Клейтон, з адміністрації Трумана йдуть ще далі і радять ЗДА приступити до Европейської Господарської Спільноти, щоб тим самим охоронити себе від дискримінації і пожвавити ріст народного господарства.

Проблема лібералізації міжнародної торгівлі ЗДА натрапить, без сумніву, на сильний спротив прихильників протекціонізму американських індустріяльних і робітничих інтересів. Тим більше, що ідея протекціоналізму останнім часом набрала на силі. Покищо думка про участь ЗДА в Европейській Господарській Спільноті — пробний бальон. Реакція Европи на таку суґестію буде спочатку неґативною. А еволюція Спільноти в напрямі створення Об'єднаних Держав Европи взагалі може унеможливити американську в ній участь.

Рівночасно з тим, коли говориться про лібералізацію американської міжнародної торгівлі, чимраз гостріше відзиваються голоси за редукцію або й припинення торгівлі з державами комуністичного бльоку.

Дуже позитивним явищем є стверджений понад усяким сумнівом факт, що американська допомога чужим країнам надзвичайно додатно впливає на хід економічних процесів в ЗДА. Виявляється, що понад 77 відсотків допомоги закордонові повертається в Америку у формі замовлень і закупів, підвищуючи цим господарський розгін нашої країни. Отже, закордонна підмога запевнює Америці необхідні ринки.

Коли йде про внутрішній ринок ЗДА, то найбільше сподівань тепер в автомобільній промисловості. Дні страйкових турбот проминули, фабрики в повному ході, але запотребування на автомобілі все таки переростає їх випуск. Через це продаж автомашин у жовтні був на 10 відсотків нижчий, як рік тому. Недостача нових авт на ринку спричинила підвищення цін на уживані самоходи.

В цілості індекс господарської дії піднісся після тимчасової сезонової затримки останнього місяця. Піднеслися також і ціни на біржі. Щоправда, акції в алюмінійовій, сталевій, машиновій, хемічній і нафтовій промисловості виявляють деяку слабість, але в промисловостях автовій та тютюновій і в промисловості бюрових улаштувань вони сильно підносяться в ціні. Надзвичайно високо стоять акції банків і інших фінансових інституцій, компаній роздрібної торгівлі і всякого роду послуг. Щораз більше росте популярність так зв. взаємно-інвестиційних фондів, які останнім часом особливо заінтересовані у капіталовкладах в банковій, автомобільній, текстильній, друкарській та видавничій промисловостях і в закупі державних бондів.

Не зважаючи на деякі труднощі, економічні вигляди американських ринків в загальному добрі.

Сварня між комуністами

Рим. — Центральний Комітет італійської комуністичної партії, який переводив наради у Римі в останніх днях минулого тижня, прийняв до відома звідомлення свого „вождя" Пальміра Толіятті про 22-ий конгрес компартії СССР. Але зараз після тих закритих нарад член т. зв. директоріяту італійської компартії Джорджіо Амендоля виявив, що в комуністичному світі існують „внутрішні розбіжності", та що „фікційна одностайність" комуністичного світу „не відповідає реальній дійсності". Амендоля заявив, що варта би перевести публічну дискусію на тему „поліцентричної системи" в комуністичному міжнародному русі, себто, щоб в кожній країні існував незалежний комуністичний центр з такою політикою, як вона відповідає специфічним національним інтересам. Це теорія дуже близька тітоїзмові, себто цілком не сприйнятлива для Москви, яка завжди змагала до строгого і сліпого підпорядкування їй всіх національних чи крайових комуністичних партій. Внаслідку московського з'їзду погіршились відносини між ліво - соціялістичною партією Пієтра Ненні і італійською комуністичною партією, бо Ненні вказав на суть лиха комуністичної системи у монопольній компартії. Коли одна партія є „непомильною" й виключає всякі інші партії, то автоматично — твердив він — воно доводить до „культу особи", бо в тій партії виростали „непомильні" лідери.

Бази комуністичних партизан в Камбоджі

Сайґон. — Хоча голова Камбоджі, маленької південно - азійської країни, що разом із Ляосом і В'єтнамом становили колишню французьку колонію Індокитай, — князь Нородом Шіганок обурився на закидування Камбоджі, що вона хоче стати брамою для комуністичної агресії проти всього півдня Азії, проте Південний В'єтнам виступив з дальшими конкретними твердженнями. Він оприлюднив фотографії різних військових бараків та інсталяцій у прикордонній Камбоджі, які є базами комуністичних партизан, оперуючих на території Південного В'єтнаму. Ці комуністичні споруди в Камбоджі охоплюють бараки, шатровий табір, склади зброї й амуніції, автомобільний парк іт. п., а південно - в'єтнамські військові розвідчики, що в отих бараках і шатрах кожночасно приміщені коло 1.000 комуністичних партизанів, що роблять терористичні й саботажні випади на територію сусіднього Південного В'єтнаму. Нородом Шіганок заявив, що невтральна слідча комісія може перевірити, чи він дозволяє комуністичним партизанам користуватися територією Камбоджі, але відмовив права участи в такій комісії представників Південного В'єтнаму, бо, мовляв, це було б порушенням „невтральности" Камбоджі.

Новий поїзд

Вашингтон. — Два інженери Рой Т. Гарлі і Вілліям Р. Літке опатентували новий винахід, ч. патенту 3,007,421, згідно з яким корпорація Куртісс - Райт може випродукувати тривагоновий поїзд, який був би порушуваний двома пропелерами. Один пропелер тягнув би поїзд, а інший пхав би його перед собою. Контролювати ці пропелери могла б людина, що сиділа б в кабіні в передньому або задньому возі. Цей поїзд міг би перевозити 276 пасажирів із швидкістю 100 миль на годину. Покищо це є тільки проєкт, але у фахових колах заявляють, що цей проєкт можна б легко здійснити, коли б ним зацікавилася яканебудь залізнична лінія.

Д-р Лука Луців

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ

(У 150-річчя з дня народження)

(13)

Шашкевич залишив не багато оригінальних поетичних творів, але вони є досить різнородні своїм характером, хоч Дмитро Чижевський у своїй „Історії української літератури" написав, що „тематика поезії Шашкевича неширока" (ст. 413). Ю. Шевельов вірно стверджує, велику „різноманітність стилів і жанрів" оригінальних Шашкевичевих творів.

„Романтична новеля „Олена" і більш-менш витримана в традиціях схолястично-книжного клясицизму ода („Голос галичан"), наукова історична стаття („О запорожцьох і їх Січі") і безпретенсійна лірична народна пісня („Вірна"), пристрасна патетика псалмів („Псалми Руслановi") і ніжність сентиментального романсу („Туга за милою"), гумор побутової сценки („Опихане, пане") і політ романтичної фантазії („Побратимові"), медитативно-філософський сонет („До **", „Мисль піднебесну двигти в самім собі") і стилізація історичної пісні („О Наливайку"). (Згадана стаття Ю. Шевельова).

Цей реєстр проф. Шевельова можна було б продовжити, бо Шашкевич залишив ще і баляду („Погоня"), і наслідування народної думи („Хмельницького обступлення Львова") і уривок довшого епічного твору „Бандурист", що є частиною задуманого „піснетвору" — „Перекинчик бісурманський", героєм якого мав бути польський граф Вацлав Ржевуський, прозваний Ревухою або Золотою Бородою, який еміґрував після розбору Польщі, але вернувся на Поділля, де й згинув у битві під час повстання в 1831 р.

Ось третя пісня цього недокінченого твору:

Присів на царинці; молодь обступила,
Як цвіточку пчоли; а старшина сіла.
І виняв бандурку і обтер полою,
І став і строїти, і повів рукою
По струнах злегенька . . . Струни згаморили . . .
Півець розуміє, бо з ним говорили;
Вже літ сорок і два їх бесіду знає.
І вдарив сильніше і скорше тручає:
І стали греміти та бескидським громом,
І стали шуміти та степовим шумом;
То знов закипіли, як води старого
Отця Славутиці, бо о нім думає
Півець і мислію честь єму співає:
То знов злебеділи, якби галич много
Стадами злетівши чисте поле вкрили;
То знова злегенька, стиха гомоніли,
Мов згадка літ давних, минувшої долі,
Щораз то тихше і тихше бреніли,
За думкою півця розплились по полі,
А наконець зглухли, зовсім заніміли . . .

Шашкевич видав „Русалку" перед появою Шевченкового „Кобзаря" і написав свої пізніші твори, майже не знаючи вогненного Шевченкового слова. Та в Шашкевичевих поетичних творах є „дві великі і найдорожчі прикмети всякої правдивої поезії, тобто щирість чуття і простота вислову" (Б. Лепкий, 87). Ці дві прикмети Шашкевичевої поезії підкреслював і І. Франко.

Б. Лепкий гадає, що і Маркіян „вдарив сильніше" і став „гриміти та бескидським громом" в таких творах, як „Руслянові псалми", які є прототипом української поетичної прози. Квітка-Основ'яненко перший почав писати прозою в українській літературі, але „щойно, Шашкевич спромігся на той глибокий тон і на ту велику силу вислову, без котрих годі говорити про найвищі почуття людини . . . Шашкевич в невеликих трьох псалмах дав найлуччий доказ, що в українській мові, мов у дорогоцінній гарфі, не хибує жадної, навіть найдорожчої струни" (ст. 99).

Ось перший із трьох Шашкевичевих „Псалмів":

Великий єсть Бог і велике ім'я Єго. З небес на землю, від кінця світа до кінця простирається воля Єго; всьо, що під сонцем і вище сонця, в світі і за світами, розґомонює мудрість безначальну і безконечну, а перед сею мудрістю марниця всі мудрості наші, як крапля перед морем, як червина перед велетом, як годинка перед віком. Мудрость і воля Єго суть двоє і одно, як душа і мисль її, поломінь і огонь. Мудрость тая світові, що вода рибі, що людям воздух, що надія серцю чоловічому, возьми тоє, а погибне сеє.

Гордишся, чоловіче, умом твоїм і розумом твоїм, як день світлом, забувши на сонце, як в подобі ворона пав'яним пір'ям; гордишся і кажеш: нiт Бога! — то й тебе нiт, сон єсь і мара, а твоє ім'я вітер на степах України, а мисль твоя дим, заворот, а життя твоє життя камінця у землі глибоко, а надія твоя як піна на водах, і не лишиться по днях твоїх слід. Мряки огортали тя по сій і темнота гірка наляже на тя по тім боці, бо Бог хотів, щобись світ видів, а ти в сумрак влюбився, — вволиться ти воля твоя.

Золотий ювілей заслуженого душпастиря

День 10 вересня 1961 року був гарний в мишигенській химерній погоді. Була неділя й каскади роземіяних гарячих променів сонця заливали Метрополію Дітройту. Заметушилися раннім ранком українці з усіх кінців великого міста спішили на Торжественну Службу Божу до гарної й величної, а тепер ще й розмальованої внутрі мистцем Дмитренком, української католицької церкви НЗПДМ в Гемтремку. Ішли до церкви з поспіхом всі, молоді й старі, парохіяни й гості, щоб там привітати молитвами в часі Служби Божої, що мала початися о год. 10-ій рано, улюбленого о. Андрія Трешневського, в день його Ювілею 50-ліття Священства, який він справляв цього дня далеко від України на новому місці поселення й праці в Христовому Винограднику.

Всеч. о. Андрій Трешневський народився 12 грудня 1886 року в місті Перемишлі в Україні. Батьки його були побожні й дбали про виховання своїх дітей, з яких три сини були священиками, а три доньки працювали як учительки. Початкову школу і українську державну гімназію скінчив Ювілят в Перемишлі за часів великого педагога письменника, любимця української молоді й визначного українського патріота директора Григорія Цеглинського, а богословські студії відбув він у Львові й в Перемишлі та в 1911 році одержав священичі свячення з рук Високопреосвященного Єпископа Кир Константина Чеховича. Всеч. о. Ювілят одружився з п. Софією Радецькою, донькою бл. п. декана Івана і Антонини з Вітошинських, доховавшись 4 дітей, з яких син Анатоль і донька Надя загинули в часі другої світової війни в Україні, а два сини д-р Любомир і Мирослав живуть в Дітройті.

о. Ювілят душпастирював в Україні в різних місцевостях, як Хлівчани, Двірці, — пов. Жовква, Бахір, — пов. Березів, Бахів, Іскань, Старява біля Хирова, Красне, — повіт Турка, Тисова, — пов. Перемишль і втішався всюди великою пошаною й любовю вірних за його працю на релігійно - національному полі й довір'ям та признанням єпископа. Найбільш многогранну діяльність розгорнув о. Ювілят Трешневський в Тисовій, пов. Перемишль, що була найкраще зорганізованою парохією в повіті. Славні були тисівчани в Зеленосвяточних походах на могили Героїв в Пикуличах і мимо більшої віддалі й заборони польської адміністраційної влади — кожного року побіч численних інших повівав і терновий вінок із синьо - жовтими лентами в часі Зелених Свят на Могилі Героїв в Пикуличах від тисівчан, в чому видна була праця на релігійно - національному полі тодішнього о. пароха Андрія Трешневського.

В часі другої світової війни примушений воєнними обставинами й фронтом в 1944 році в місяці липні емігрував о. Ювілят Трешневський під охороною УПА на захід враз із Ріднею.

Розвал Німеччини захопив о. Ювілята в Каден біля Карльсбаду на Судетах і там Апостольська Візитатура в Німеччині призначила його душпастирем для українців католиків, що там тоді проживали. Свої душпастирські обов'язки сповняв о. Ювілят з посвятою, внаслідок чого Преосвященний Єпископ Ісповідник Кир Павло Гойдич з Пряшівської Дієцезії призначив ще о. Ювілята в чотирох повітах душпастирем для здемобілізованих українців вояків з армії ген. Свободи, що походили з Карпатської України й були часово приміщені на господарствах виселених німців із Судетів. Літом 1946 року перейшов о. Ювілят з Ріднею під юрисдикцію Апостольської Візитатури в Баварію й став парохом для українців католиків в мішаному таборі в Ляймі б. Мюнхену. В липні 1950 року приїхав о. Ювілят з Ріднею до ЗДА, а покійний Митрополит Кир Константин Богачевський призначив його душпастирем - помічником для українців католиків при церкві НЗПДМ в Гемтремку й на цьому становищі він посьогодні тихо й жертвенно працює для слави Бога й добра українського народу. Оце уплив 50 років — Золотий Ювілей — Всеч. Отця Пароха Андрія Трешневського, що станув на церковно - народній ниві та в праці для Божої Слави й Української Церкви й Народу сіяв Боже Слово, збираючи від своїх вірних любов, пошану й признання.

Після Служби Божої о год. 1-ій по полудні відбувся в честь о. Ювілята Трешневського в шкільній кафетерії Ювілейний Бенкет, на який прибуло 350 учасників, а многих не впустили до залі із-за браку місця. Присутні на залі повстанням з місць вшанували о. Ювілята, що ввійшов в товаристві численних священиків на чолі з о. дек. д-ром Степаном Кнапом. О. дек. Кнап привітав о. Ювілята й присутніх і попросив на тостмайстра Бенкету о. Івана Прокоповича, пароха УКЦеркви св. Михаїла з Дирборну, що вміло й зручно проводив Бенкетом. Про спільні переживання з юних літ і студій враз з о. Ювілятом говорили всеч. о. Мельник з Виндзору й о. Чавс з Дітройту. Від Перемишлян вітав о. Ювілята п. Зубальський Євген, згадавши не лише його жертвенну й патріотичну діяльність в поодиноких парохіях, але й кадри свідомих громадян, що їх о. Ювілят виховав. Від Головної Управи Українського Золотого Хреста в ЗДА вітала о. Ювілята п. Марія Квітковська, від Митрополітального Відділу УККА в Дітройті проф. Гр. Тренд, від СУА 26-го Відділу п. Мудра, від Сестрицтва НЗПДМ п. Прокопович-Явна, від 34 Відділу УЗХ п. Зубальська Павлина, від ООЧСУ п. Богдан Скасків, та інші. В часі привітань кількакратно співали присутні в честь о. Ювілята Многая Літа. Врешті забрав слово сам о. Ювілят Андрій Трешневський, що зворушений висловив всім присутнім щиру подяку за вшанування його з нагоди Золотого Ювілею Священства й Супружжя, як це вміжчасі висловив Всеч. о. Чавс, та за подарки, які з цеї нагоди присутні йому склали. Особлившу прилюдну подяку склав о. Ювілят Божому Провидінню, що міг користати з ласк і здоров'я й працювати для Божої Слави впродовж півстоліття та Церковній Владі за влаштування Золотого Ювілею. Для переведення Ювілейного Бенкету причинилися Відділи СУА, Сестрицтво НЗПДМ, 34 Відділ УЗХ, що об'єднані в Жіночі Організації Дітройту, защо належиться їм признання.

Зе

В Міннесоті відзначили 40-ліття відродження Української Автокефальної Православної Церкви

В неділю 29 жовтня всі православні українські церкви Міннесоти та Ст. Полу спільно відзначили дату 23 жовтня 1921 року, коли на першому Всеукраїнському Соборі в Києві було проголошено відновлення УАПЦ. Спершу в церкві св. Володимира та Ольги (Ст. Пол) відслужено, за участю всього нашого духовенства обох міст, спільний молебен за Православну церкву, після чого в залі цієї ж церкви відбувся духовний концерт. Вступне слово мав митрофорний протоієрей о. В. Левицький, а реферат на тему історії Української Автокефальної Церкви виголосив прот. о. А. Кість. Протоієрей о. В. Уманець поділився, як свідок подій, своїми спогадами про перебіг Собору, підкресливши ті надзвичайно важкі умови, в яких йому доводилося працювати (голодний рік, важке залізниче сполучення з Києвом і т. ін.).

В концертовій частині були деклямації, виступи двох хорів та окремих солістів. Пані Н. Пачковська зачитала поетичний твір Д. Святогірського „Київ". З деклямаціями віршів цього ж поета: „Митрополит Василь Липківський" та „Боже, пощо Ти мене вбиваєш" виступили пані Ант. Хоревич та п. П. Вітрик. Вірш Г. Черінь „Храм св. Софії" продеклямувала пані О. Хорошко. Молода співачка панна Л. Курилко виконала (при акомпаніяменті п-ні У. Тисовської) „Аве Марія", муз. Гуно та „Отче Наш", муз. А. Мамлота. Хор церкви св. Володимира та Ольги (диригент п. М. Мирза) виконав три релігійні концертові речі: „Отче Наш", муз. Новохатського, „Бог Богів", муз. Бортнянського, та „Ой зійшла зоря", муз. Леонтовича (соліст — п. М. Даниленко), а хор церкви св. Михаїла (диригент п. Ю. Корсун) — „У царстві Твоїм" та „Херувимську", муз. О. Кошиця та „Тебе Бога хвалимо", муз. Бортнянського.

Кульмінацією концерту був виступ оперового артиста О. Мартиненка, який з чуттям виконав „Гробниці Лицарів", слова О. Олеся, муз. Ю. Пономаренка, „Аріозо" - речитатив Тараса з опери „Тарас Бульба", муз. Лисенка та „Молітесь, братія, молітесь" з опери „Гайдамаки", муз. Лисенка. Акомпаніювала п-ні Зоя Мельниченко.

Сцена з образом основоположника та першого митрополита УАПЦ Василя Липківського була художньо оформлена прот. о. Н. Антохієм.

Весь концерт пройшов з великим успіхом, за що належить признання його організаторам.

О. Ф.

Проф. д-р Ростислав Єндик ректором УТГІ

Рада Професорів Українського Технічно - Господарського Інституту відбула 14-го жовтня в Мюнхені чергові річні збори на академічний рік 1961/62, на яких перевибрано ректорат та деканів. На ректора вибрали проф. д-ра Ростислава Єндика, проректорами — проф. д-ра Петра Савицького, та проф. д-ра Ярослава Гинилевича; — Секретарем ректорату — доц. інж. Дам'яна Пеленського. Деканами окремих факультетів стали: проф. інж. Євген Гловінський — деканом економічного факультету, проф. д-р Петро Савицький — технічного, проф. Яким Вакуленко — агрономічного, проф. д-р Ярослав Гинилевич — фармацевтичного, доц. Сократ Івацький — відділу політичних наук.

Проф. д-р Ростислав Єндик — це відомий український антрополог, який належить до т. зв. Львівської біометричної школи польського антрополога проф. д-ра Яна Чекановського. Після закінчення студій у Львові він відбув наукову подорож по Німеччині, щоб запізнатися з різними напрямками антропології. Дальші студії переводив він в Єні, Ляйпцігу, Берліні, Відні, Грацу та інших університетських осередках. Він є автором понад 20 наукових розвідок, в тому 2 книжок.

УТГІ, так само як і друга українська Висока школа у Мюнхені, не провадить тепер авдиторного навчання, бо студенти виїхали за океан, а нового доросту майже немає. Діяльність тих шкіл зводиться тепер головно до дослідної праці та видавання наукових збірників. В ділянці навчальній продовжується праця лише слабо; частина студентів зі заморських країв кінчають тут свої перервані через переселення студії (заочною методою) а також отримують дипломи. В 1962 році УТГІ відзначатиме свій ювілей — сорокріччя діяльности.

Новий ректор УТГІ проф. д-р Ростислав Єндик є відомим нашому суспільству не тільки з своєї наукової діяльности, але також з літературної та журналістичної. Він видав вже декілька збірок поезій та оповідань, а його статті в різних українських часописах знаходять численного читача. В останніх роках є він постійним співробітником тижневика „Шлях перемоги", що виходить у Мюнхені.

Ще один успіх в Ню Гейвені, Конн.

Мабуть найбільш потішаючою вісткою для читача української преси є повідомлення про успіхи організацій і поодиноких осіб. Зокрема радісно споглядається почування читача про осяги нашої молоді, бо саме її особисті осяги являються рівночасно пропагандивним чинником українського імени.

Сьогодні хочемо за англомовною пресою Ню Гейвену поділитися вісткою, що молодий скрипак Богдан Бойко, який від кількох років на різних імпрезах своїми виступами тішить українську громаду нашого міста, став переможцем т. зв. Йонг Піпел'с Концерт Комм., що його річно уладжує тутешня Симфонічна Оркестра. Молодий (13 літ) Богдан своєю грою Гайдена Концерт ч. І., переміг у фіналі чотирьох суперників. Побіч грошової нагороди переможцеві надасться право одноразового виступу як соліста згаданої Симфонічної Оркестри. Тож не диво, що українська громада прийняла з захопленням вістку, що 3-го березня 1962 р. на сцені найкращої концертової залі Вулсі Голл виступить вкінці і виконавець українець.

Н. Н.

Українська хроніка

● В 40-ий день смерти композитора сл. п. Миколи Фоменка відбудеться в п'ятницю дня 17 листопада ц. р. мистецький вечір, присвячений творчості Покійного. Участь беруть: А. Чічка - Андрієнко, О. Дмитрів, Д. Каранович, М. Лисогір, М. Цісик, О. Музиченко і В. Цісик. Початок о год. 8-ій веч.

● Яків Гніздовський, відомий український мистець в Ню Йорку, дістав від фундації ім. Тіффані дол. 2.000 на поглиблення мистецьких студій. Таку саму допомогу дістали 10 вибраних мистців, а Я. Гніздовський дістав її в ділянці малярства.

● Вибрані поезії знищених большевиками українських поетів Володимира Свідзінського та Євгена Плужника плянує видати в-во „Славута" в Едмонтоні.

З діяльности Осередку СУМА в Клівленді

З нагоди другої річниці трагічної смерти голови ЗЧ ОУН сл. п. Степана Бандери влаштував Осередок СУМА ім. полк. С. Коновальця в Йонгставні, Огайо, 29-го жовтня Жалібну Академію. В Академії взяла участь мандолінова оркестра Юного СУМА під дигентурою мгра Мирона Жмуркевича та чоловічий квартет під керівництвом п. Петра Весоловського. Деклямації виголосили: п-і Мирослава Ліщак, п-і Филипина Стапай та юнак Василь Гевко. Реферат виголосив колишній старшина УПА п. Степан Зорій з Клівленду, Огайо.

Академію відкрив голова Осередку СУМА п. Микола Леник, а проводив нею п. Михайло Федев.

В зв'язку з відзначуванням 100-літньої річниці нашого Т. Шевченка влаштував Осередок СУМА 30-го вересня і 1-го жовтня два реферати про творчість Т. Шевченка, які виголосив проф. Ю. Лінчевський з Клівленду, Огайо.

З діяльности Марійської Дружини в Брукліні, Н. Й.

28-го жовтня Марійська Дружина Пань при церкві св. о. Николая в Савт Брукліні урядила традиційну забаву, в якій взяло участь багато гостей. Пані Марія Кудлак, президентка товариства, дякує цією дорогою всім присутнім, а зокрема гостям інших національностей, які своєю присутністю причинились до успіху, і Марійська Дружина мала гарний прибуток із забави. Під час забави п. Марія Кудлак голосником в англійській мові, а п. Зиновія Пиріг в українській мові запросили усіх присутніх на Листопадове Свято, що плянується в найближчих тижнях листопада і відбудеться в парохіяльній церковній залі.

Г. Заборський

КОНЦЕРТ КАМЕРНОЇ МУЗИКИ В БІЛОМУ ДОМІ

Вашингтон. — В Білому Домі 13-го листопада відбувся концерт камерної музики з приводу державного прийняття порторіканського губернатора Луїса Муньоза Маріна, в цьому концерті брав участь еспанський челіст Пабльо Касальс, який востаннє грав у Білому Домі в 1904-му році за президента Теодора Рузвельта. Касальс заявив, що не виступатиме в тих державах, які визнають режим ген. Франка в Еспанії. 84-річний челіст добровільно залишив Еспанію, коли Франко прийшов до влади. Крім Касальса виступали ще Авександер Шнайдер і Мечислав Горшовскі. Грали твори Мендельсона, Шумана і Куперіна.

СКУЛЬПТУРА Г. КРУКА ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА НІМЕЧЧИНИ

(лв) Президент Союзної Німецької Республіки Гайнріх Любке святкував 14-го жовтня 67-річчя свого життя. Між численними привітаннями та подарунками, які він в той день одержав, було також привітання від сенату міста Берліну та подарунок - статуя українського скульптора Григора Крука, що представляє родину втікачів. Німецька преса помістила 16-го жовтня коротку замітку про цей жест Берлінського парляменту, подаючи, що статуя виконана українським скульптором.

ПОДЯКА

Дня 23-го жовтня 1961 року
відійшов у Вічність наш Найдорожчий
ТАТО
бл. п. Михайло ЯРЕМІШИН
Похорон якого відбувся 27-го жовтня ц. р.

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Всім, що взяли участь в Панахиді і Похороні, Всім, що надіслали квіти й жертвували Служби Божі за спокій душі Покійного.
Хай Всевишній винагородить Вам за це.

Донька — МАРІЯ
Зять — ВОЛОДИМИР ВОЛИНЕЦЬ

Замість квітів на могилу
Дорогої ТЕТИ
бл. п. ОЛЕНИ ГОРДИНСЬКОЇ
складають 10.00 долярів на цілі УККА
ДАРІЯ і ВОЛОДИМИР ЛОМНИЦЬКІ

Замість квітів на могилу
бл. п. проф. ЛЬВА ТУРКЕВИЧА,
визначного українського музика, диригента і громадянина,
складаємо — долярів 20.00
на фонд видання Кодексу Українських Народних Мельодій д-ра Зенона Лиська.
УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" в НЮ ЙОРКУ

†

Ділюся зі Знайомими сумною вісткою,
що в неділю, 12-го листопада 1961 року
упокоївся в Бозі
бл. п. Олександер
СІКОРСЬКИЙ
замешкалий
при 697 Вен Голтен Еве. в Кліфтоні, Н. Дж.
Покійний народився в Купчу, коло Львова. Полишив у смутку матір і сестру.
ПОХОРОНИ — відбудуться в ЧЕТВЕР, 16-го ЛИСТОПАДА 1961 року, в год. 9:00 рано, з похоронного заведення Бурнаса, при Лейквю Евеню в Кліфтоні, Н. Дж.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ТЕОФІЛЬ КУЛИК — краян

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
в НЮ ЙОРКУ
подає до відома,
що в 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ сл. п. КОМПОЗИТОРА
Миколи О. ФОМЕНКА
буде відправлена
ПАНАХИДА
в ЧЕТВЕР, 16-го ЛИСТОПАДА 1961 року
в год. 7:30 вечора
в Українській Православній Церкві Св. Володимира
160 W. 82nd Street — в Ню Йорку.

†

Ділюся сумною вісткою
з Товаришами і Знайомими, що в Краю помер несподівано, по довголітньому засланні,
о. ІВАН ДІДУХ
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
— відбудеться —
в НЕДІЛЮ, 19-го ЛИСТОПАДА 1961 року
церква св. Юра — каплиця — год. 11:00 рано.
ЛЕВ ХАЛУНА — Ню Йорк

Український Технічний Інститут
в НЮ ЙОРКУ
з глибоким жалем повідомляє,
що в Денвері, Колорадо, після тяжкої недуги, помер основоположник
Українського Технічного Інституту в Ню Йорку
і перший голова Кураторії

†

ПРОФЕСОР
ЯНІВ МОРАЛЕВИЧ
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Кураторія, Адміністрація, Професура та Студентство УТІ висловлюють Родині Покійного, свого Професора, щире співчуття.

†

Ділимося з Українським Громадянством
сумною вісткою,
що в суботу, дня 4-го листопада 1961 року
в місті Торонто, Канада, перестало битися серце
нашого Улюбленого Диригента
бувшого хору „ВАТРА"
Проф. ЛЕВ ТУРКЕВИЧ
відійшов у Вічність,
після кількамісячної важкої недуги.
У глибокому смутку і невимовному жалю
прощають Його
БУВШІ ЧЛЕНИ ХОРУ „ВАТРА"
у ЗДА сущі

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що дня 9-го листопада 1961 року
відійшла у Вічність наша Найдорожча
МАМА і БАБУСЯ
Євфрозина ІВАШКО
проживши 72 роки.
Похорон відбувся в Стрию, Західня Україна.
В глибокому смутку:
ДІТИ, СИНОВА, ЗЯТІ
і ВНУКИ

Спорт

ВАЖЛИВА ПЕРЕМОГА „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" НЮАРК

„Чорноморська Січ" — Петерзон Доверс 5:3 (3:2)

Нюарк. — До цих змагань проти сильного клюбу Петерзон Доверс, „Чорн. Січ" виступила в складі: Гевко, Саварин, Жолудко, Понось, Бояківський, Каздоба II, Донель, Фіорело, Луценко, Кіралі; Паук, Брус. — Ворота для „Чорноморців" здобули: самовбивчі — 4 хв., Луценко 19 хв., Паук 58 хв. і Луценко 81 хв.

Згідно зі сподіваннями, наша дружина натрапила на швидкого і твердого противника. Цим разом суперник трикратно на протязі 80-ти хв. загрожував „Чорн. Січі" ремісом, одначе кінцевий вислід вийшов з різницею 2-х воріт в користь наших футболістів.

Вже в початкових хвилинах після гарної акції нашого нападу, оборонець Петерзону, помилково відбиваючи м'яч, здобув перші для нас ворота. Вирівняння гості здобули з вільного в 19-ій хв. „Чорн. Січ" ввесь час грала офензивно, особливо вдало випали наші крайники Паук (правий) і Донель (лівий), якими наш напад форсував більшість своїх акцій гри. Це дуже утруднювало знаменитій дефензиві гостей відбивати часті і скорі наступи нападу „Чорн. Січі". Чергові 2-гі ворота для „Чорноморців" здобув Луценко головкою з подачі Донеля. Вислід 3:1 підніс Паук з подачі Поноса, який одначе суперник скоротив до 3:2 в 41-ій хв., використавши замішання під нашими воротами.

В другій половині гра була більше вирівнана, а навіть на початку з легкою перевагою суперника. Все таки „Чорноморці" і дальше грали офензивно із завзяттям та волею перемоги. Дальші ворота гри здобув знову Паук з подачі Донеля. З чергового вільного, гості здобули треті і останні для себе в цій грі ворота. Девять хвилин перед закінченням змагань Луценко перейнявши наріжняк Паука, стрілив найгарніші ворота дня.

„Чорн. Січ" заграла ці змагання знаменито. Наша дефензива, як звичайно, виконала своє завдання. В нападі наступила значна поправа і щодо тактики наступів і стрілової диспозиції, про що і свідчить відносно **високий** здобуток з цим чільним суперником.

„Чорн. Січ" (юн.) — Нюарк Італієнс (юн.) 7:0.

Вершок табелі гор Футб. Ліги Стейту Ню Джерзі А-кляси в дні 11—4 1961 р.

	Точок	Воріт
„Чорн. Січ"	10:2	19: 9
Рома СК	10:2	24:13
Белвіл Ч. Ін	8:2	9: 4
Петерзон Дов.	5:5	10:16

О. Твардовський

У Кембріджі, Масс., будуть зберігатися документи през. Кеннеді

Вашингтон. — Хоч президент Кеннеді перший рік виконує свій уряд в Білому Домі, то вже тепер вибрав місто Кембрідж на бібліотеку власного імени, в якій зберігатимуться документи й папери та пам'ятки з часів його президентури. Ця бібліотека-музей буде зорганізована аж після того, як Кеннеді залишить Білий Дім, це значить в 1965, або в 1969-му році, якщо він буде перевибраний на другу каденцію. Бібліотека буде збудована за добровільні пожертви, а після того вона перейде на утримання федерального уряду. Попередники Кеннеді в Білому Домі мають бібліотеки свого імени в своїх родинних місцевостях. Ф. Д. Рузвелт в Гайд Парку, Н. Й., Гаррі С. Труман в Індепенденсі, Мізурі, і Двайт Д. Айзенгавер — в Абілені, Кензас. Кембрідж є тільки кілька миль віддалений від родинного міста Кеннеді — Бостону. Проєкт цієї бібліотеки виготовляють професори Гарвадського університету, який Кеннеді закінчив в 1940-му році.

Вісті з Головного Комітету Теребовлян

Від часу 1-го з'їзду теребовлян у Ню Йорку 19-го березня 1961 р. — пророблено вже значну підготовчу та організаційну працю для видання книги про Теребовлю й Теребовельщину. Заложено Місцеві Комітети Теребовлян або Представництва в Монтреалі, Торонті, Форд Вілліям у Канаді, а в ЗДА: у Дітройті, Шикаґо, Филаделфії та Боффало, приготовляється заложення таких Комітетів чи Представництв в інших місцевостях, де живуть наші еміґранти з Теребовельщини. Зібрано сотні адрес теребовлян, заведено картотеку, зібрано деякі матеріяли й фонди, ще більше матеріялів приготовляється.

Але щоб заповіджена книга про Теребовлю могла появитися в 1962 р. — необхідно пожвавити організаційну працю для збирання матеріялів і фондів. Осінній і зимовий сезон треба використати для переведення доходових імпрез, як пікніки, чайні вечори, забави, сходини земляків, що з них дохід призначиться на видавничий фонд. Пригадуємо, що подібну підготовчу працю проводить під сучасну пору 20 Повітових чи Місцевих Комітетів у ЗДА й Канаді, що підготовляють видання своїх реґіональних збірників. Досі появилися вже збірники про Львів, Тернопіль, Тисьменицю, Угнів і Перемишль, а в найближчих роках появиться ціла низка таких пропам'ятних книг, свідків нашої славної бувальщини. Це повинно бути заохотою і для всіх колишніх теребовлян і їхніх нащадків до прискорення нашої акції, з метою видати книгу про Теребовлю та її славне минуле.

Всякі матеріяли, друковані й писані, світлини, адреси земляків, просимо надсилати на адресу: П. Шуган, 299 Іст 8 Стріт, Апт. 5., Ню Йорк 9, Н. Й.

Вкладки по $5 і пожертви проситься слати на адресу: М. Курочка, 35-11, 33 Ст., Асторія, Лонг Айленд Сіти, Н. Й.

За Головний **Комітет** Теребовлян у Ню Йорку:

Д-р Іван Козак, голова

Д-р Василь Палідвор, заст. голови.

Юліян Бескид — лемківський діяч і письменник відвідав УНСоюз і редакцію „Свободи"

Ред. Юліян Бескид (справа) з ред. Богданом Кравцевим під час відвідин в УНСоюзі і „Свободі"

В понеділок, дня 13-го листопада ц. р., відвідав головну канцелярію УНСоюзу і редакцію „Свободи" відомий лемківський **письменник**, журналіст і діяч Юліян Бескид із Торонта, який прибув до ЗДА, щоб взяти участь в четвертому з'їзді Організації Оборони Лемківщини, що відбувався в минулу суботу в Нюарку, Н. Дж., як представник відділу згаданої організації в Торонті. Юліян Бескид був видавцем і редактором часопису „Наш Лемко" у Львові до початку другої світової війни і потім в 50-их роках видавав і редаґував часопис „Лемківщина" в Торонті. Відомий Юліян Бескид теж, як письменник, автор кількох книжок оповідань і повістей з лемківського життя і його перу належить теж низка праць про Лемківщину м. ін. „Історія Лемківщини", „Матеріяльна культура Лемківщини", „Історичні пам'ятки з Західних Карпатах", „На згарищах Закерзоння" та інші. Під сучасну пору Юліян Бескид закінчує книжку „Статистичні дані і плян відбудови Лемківщини" і друкує більшу працю до історії Академічного Дому у Львові. Юліян Бескид активний теж і в громадському житті — в Торонті він був одним з основників 418-го Відділу УНС ім. Б. Хмельницького, що його він очолює й досі, як предсідник.

● **Комуно - польський диктатор** Владислав Ґомулка дістав в минулому році 80.000 листів від польських громадян. Найбільше листів стосується скарг на місцеві власті та прерізних персональних просьб. Ті листи перечитує і полагоджує спеціяльний уряд у комуно - партійному апараті.

Ювілейний Лемківський З'їзд

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Ротко і Петро Жидовський — члени Контрольної Комісії. І. Сквіртнянський, С. Женецький, Ю. Тарнович і Ю. Ковальчик — члени ред. вид. комісії; Я. Гура, П. Курило і П. Цицила — члени мирового суду. В часі З'їзду відбулася основна, змістовна доповідь В. Лесняка про лемківську еміґрацію в світі, а в часі бенкету, товсмайстром якого був д-р Я. Падох, а господарем місцевий Відділ О.О.Л., промовляли: пані Софія Олесницька, яка саме повернулася з Польщі, де оглядала незавидну долю наших лемківських заточенців, проф. Дам'ян Горняткевич, ред. Ю. Тарнович, ред. С. Женецький, Маріян Кормило, сотник Ю. Кононів, п. Отаманець і Орися Пащак, які вітали приявних від різних організацій. Від братських Союзів вітали З'їзд Я. Падох (УНС), Т. Вислоцький (УРС), мґр А. Гординський (Провидіння). Промовляв також новообраний голова проф. І. Сквіртнянський. Прочитано ряд привітів і телеграм, а саме: від недужого приятеля лемків о. Стиранки, пароха Бруклину, від мґра Вол. Бучацького з Монтреалу, історика Лемківщини й від різних осіб і установ. Мистецька програма бенкету складалася з відспівання лемківських народних пісень співочим квартетом з Пассейку, рецитацій творів Мелянії Кравців у виконанні Орисі Пащак та Ляриси Сиґіди, гра на піяніні Марти Цябик і гра на акордіоні Романа Ющака. Вдалу зустріч лемківських делеґатів з місцевим громадянством та представниками центральних установ закінчило слово о. Г. Новака й переведена ним молитва та відспівання „Не пора...". Вечеря розпочалася виконанням американського гимну. На З'їзді однодушно схвалено відповідні резолюції, які будуть окремо проголошені в українській пресі. З'їзд пройшов у піднесеному настрої, а всі його ухвали були прийняті, хоч і після гарячих дискусій, ведених здебільшого у співучій лемківській говірці. З'їзд виявив, що справа оборони й відзискання відвічних українських земель Лемківщини та допомоги долею битих лемків є в добрих руках. Але водночас З'їзд виявив, що увага, яку досі українська громада в Америці присвячувала лемківській справі та єдиній лемківській організації, не відповідає повазі лемківської проблеми. Все українське громадянство повинно допомагати цій організації, а зокрема у виданні підготованої нею монографії про Лемківщину. А справа матеріяльної допомоги решткам лемків повинна стати справою совісти всіх українців у цілому вільному й ситому світі.

Комуністи і їх поплентачі таврують Захід за колоніялізм

Об'єднані Нації. — В Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй ведуться тепер дебати над совєтською резолюцією, яка вимагає скасування колоніяльного правління в усіх країнах світу найдалі до кінця цього року, маючи під цим на увазі всі азійсько - африканські країни, за вийнятком колоній Совєтського Союзу й комуністичного Китаю. З цього приводу комуно - польський делеґат Юзеф Вінєвіч оскаржував усі західні країни з бльоку НАТО, що вони сприяють колоніялізмові, підтримуючи політично колоніяльні держави. Так само на форумі Комісії для вірчих країн савді - арабський совєтофіл Ахмед Шукайрі, як теж представники прокомуністичних африканських країн Малі й Ґвінеї атакували ЗДА, що вони постачають зброю тим своїм союзникам з НАТО, які потім ту зброю вживають проти своїх колоніяльних народів. У названій Комісії дебатовано справу португальської Анґолі.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 4745. Осторога...

Тарзан, набоці сказав до Остена. — Я умовляю вас, щоб ви були обережні під час сьогоднішніх ловів...

— Я підслухав змову вчора ввечері... Хтось хоче вас вбити.

Мавполюд нагло обернувся і відійшов. І тому він не міг бачити дивної реакції Остена. — Не турбуйтеся, великий чоловіче... Я буду обережний...